Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Asia: E 100/2018 vp

ASIANTUNTIJALAUSUNTO KOMISSION TIEDONANNOSTA PUHDAS MAAPALLO KAIKILLE EU-ROOPPALAINEN VISIO KUKOISTAVASTA, NYKYAIKAISESTA, KILPAILUKYKYISESTÄ JA IL-MASTONEUTRAALISTA TALOUDESTA

Työ- ja elinkeinoministeriö näkee tärkeänä, että EU:n pitkän aikavälin strateginen visio vastaa osaltaan Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoitteeseen rajata lämpötilan nousu alle kahteen asteeseen ja pyrkiä kohti puoltatoista astetta. Työ- ja elinkeinoministeriön lähtökohta on, että EU:n ja sen jäsenmaiden tulee yhdessä pyrkiä kohti ilmastoneutraaliutta.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkökulmasta on tärkeää, että strateginen visio kattaa lukuisia eri skenaarioita mukaan lukien skenaariot, joissa tarkastellaan nettonollapäästöjä vuonna 2050 ja negatiivisia päästöjä tämän jälkeen. Erityisesti jatkokeskustelussa tulee huomioida, että kustannustehokkaat ja vaikuttavat ratkaisut jäsenmaissa, paikallistasolla ja yrityksissä eroavat eri puolilla EU:ta. Eri jäsenmaiden mahdolliset skenaariot voivat erota huomattavasti koko EU:lle laadituista skenaarioista, vaikka skenaarioiden lopputulos päästöjen osalta olisikin sama.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää hyvänä, että strateginen visio kattaa yhteiskunnan ja talouden eri sektorit ja ottaa laajasti huomioon eri teknologioita. Työ- ja elinkeinoministeriön näkökulmasta vähähiilisen energiajärjestelmän lisäksi on tärkeä edistää muun muassa bio- ja kiertotalouden roolia ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö painottaa talouskasvun ja kilpailukyvyn merkitystä siirryttäessä kohti ilmastoneutraalia taloutta. Talouskasvun ja kasvihuonekaasupäästöjen voimakkaan vähentämisen edistäminen yhtäaikaisesti edellyttää mittavia ja oikea-aikaisia investointeja vähähiilisiin ratkaisuihin. Työ- ja elinkeinoministeriön näkökulmasta pyrkimyksenä tulee olla kustannustehokkuuden edistäminen ja samaan aikaan EU:ssa ja globaalisti kasvavien investointien tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen.

Talouskasvua mahdollistava siirtymä kohti ilmastoneutraalia taloutta edellyttää uusien teknologioiden kehittämistä ja panostuksia

vähähiilisten ratkaisuiden innovaatioihin ja demonstraatioihin. Lisäksi tulee panostaa kehitettyjen ratkaisuiden vientiin. Näillä toimilla voidaan edistää työpaikkojen syntymistä uusilla aloilla, joita siirtymä mahdollistaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö huomioi, että siirtymä kohti ilmastoneutraaliutta edellyttää useita merkittäviä muutoksia talouden eri sektoreilla esimerkiksi prosessiteknologioissa ja energiankäytössä. Useiden sektoreiden sähköistyminen johtanee sähkön osuuden merkittävään kasvuun energian loppukulutuksesta. On huomioitava, että päästöjen nopea vähentäminen on erityisen haastavaa energiaintensiivisessä, globaalisti kilpailluilla aloilla toimivassa prosessiteollisuudessa. Päästöjä vähentävien teknologioiden lisäksi tulee tarkastella hiilidioksidin talteenotto, käyttö- ja varastointiteknologioita (CCUS), jotka voivat bioenergian tuotannon yhteydessä mahdollistaa ns. negatiivisia päästöjä tulevaisuudessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkökulmasta ilmastopolitiikan ja –toimien kustannustehokkuus on tärkeää. Yhteiskunnallisen ohjauksen joustavuus on elementti, jolla kustannustehokkuutta voidaan lisätä. Päästökauppasektorin, taakanjakosektorin sekä LULUCF-sektorin välisten joustojen kasvattamista tulisi tästä syystä harkita säädöksiä uudelleen tarkasteltaessa. Tässä yhteydessä voisi myös tarkastella mahdollisuuksia kansainvälisten joustomekanismien käyttöön. Keskeinen keino päästövähennysten kustannustehokkaaseen saavuttamiseen on päästökauppa.

Energiatehokkuuden parantaminen on keskeinen ja tärkeä energia- ja ilmastopolitiikan tavoite. Työ- ja elinkeinoministeriön näkökulmasta energiatehokkuuden mittaaminen pelkästään energian loppukulutuksen ja kokonaiskulutuksen määrällä ei ole kuitenkaan pitkällä aikavälillä perusteltua. Energiatehokkuutta koskevista EU-velvoitteista ei tulisi pitkällä aikavälillä muodostua hidastetta päästötavoitteiden saavuttamiseksi kustannustehokkaasti. Yhteiskunnan sähköistyminen ja vaihtelevan uusiutuvan energian tuotannon lisääntyminen edellyttävät eri sektoreiden (muun muassa sähkö, kaasu, kaukolämpö, liikenne) energian käytön integrointia ja kehittyvää energian varastointia. Tarvittavat energiamuunnokset aiheuttavat häviöitä ja voivat lisätä energian kokonaiskulutusta suhteessa perusuraan. Energiatehokkuutta koskevista EU-velvoitteista ei tulisi muodostua hidastetta päästötavoitteiden saavuttamiseksi kustannustehokkaasti.

Juho Korteniemi
Erityisasiantuntija